

Γενική εισήγηση

Α. Παπαγιαννόπουλος

Αρχιτέκτων, μέλος της Δ.Ε.

του τμήματος Κ. Μακεδονίας του Τ.Ε.Ε.

Είναι πια γενικά παραδεκτό πως η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποτελεί τη βάση της δημοκρατικής οργάνωσης της Πολιτείας, το πρώτο κύτταρο που αποτελεσματικά και άμεσα εκφράζει και εκφράζεται απ' ευθείας απ' τους Πολίτες.

Η Γενική αυτή παραδοχή, γνωστή ιστορικά στη Χώρα μας από αιώνες, δυστυχώς μόνο πρόσφατα μπορεί να θεωρηθεί ότι συνετελέστηκε μετά και μέσα από σκληρούς αγώνες Λαού και τοπικών εκπροσώπων του σ' ολόκληρη τη χώρα. Και αυτό όταν είναι γνωστό πως ο Ελληνισμός επιβίωσε και σ' αυτά τα χρόνια της μακράς σκλαβιάς χάρη στην οργάνωση τοπικών Κοινοτήτων που έδωσαν δυνατότητες για εμπορική - οικονομική, πολιτιστική και κοινωνική ανάπτυξη με την αυτοδιοίκησή τους και τους συνεταιρισμούς που συγκροτήθηκαν, πολλοί απ' τους οποίους κληροδότησαν στο παρόν το συνεταιριστικό πνεύμα και το μέγεθος των επιτευγμάτων στα οποία οδηγεί η μεθοδευμένη κοινή τοπική δράση. Γνωστές όμως ιστορικές συγκυρίες σύνδεσαν την ίδρυση του σύγχρονου Ελληνικού Κράτους με τον συγκεντρωτισμό και τον αφανισμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης η οποία απλά επιβίωσε χάρη στην αγωνιστικότητα των στελεχών της και των Προοδευτικών δυνάμεων της χώρας, μέσα από αντίξοες συνθήκες και μέσα από ένα πνεύμα εχθρότητας και ανυπαξίας. Σήμερα που η παλιά πραγματικότητα άλλαξε και διαφοροποιήθηκαν οι προοπτικές του μέλλοντος με θεσμικά μέτρα για την οικονομική αυτοτέλεια και αυτοδυναμία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με θεσμικά μέτρα για την διοικητική της ανεξαρτησία μέσα στα πλαίσια της Πολιτείας, με γενικότερα μέτρα για την αποκέντρωση και αποσυμφόρηση της Κεντρικής Κρατικής μηχανής και ενδυνάμωση της Περιφέρειας, με προθέσεις και θέληση για νέους σχεδιασμούς μιας ευρύτερης

διοικητικής - οικονομικής αναδιάρθρωσης και εκσυγχρονισμού της χώρας, με ενίσχυση του φάσματος των αρμοδιοτήτων των τοπικών Οργάνων σε διάφορα επίπεδα και προπαντός με την θεσμοθέτηση της λαϊκής συμμετοχής στη διαμόρφωση και εξέλιξη των κοινών πραγμάτων προβάλλει ενώπιόν μας με δυνατότητες και περιθώρια σημαντικά, ο ρόλος του «Μηχανικού» σαν παράγοντα ουσιαστικού για την παραγωγή του απαραίτητου και αναγκαίου έργου μέσα στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στους Δήμους και Κοινότητες της Χώρας, στα υπό συγκρότηση δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια όργανά τους και ακόμα στον τομέα της ίδρυσης, λειτουργίας και απόδοσης των δημοτικών επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων μικτής οικονομίας. Η οπτική αυτή θεώρηση του ρόλου μας δε γίνεται μέσα από επαγγελματικά - ταξικά πλαίσια. Πέρα από το ότι ο Τεχνικός κόσμος της χώρας μας διέπεται στο σύνολό του από διάθεση και θέληση προσφοράς στο κοινωνικό σύνολο και συμμετοχής στον κοινό αγώνα για την ανάπτυξη της χώρας, οι ίδιες οι συνθήκες δημιουργούν το πλαίσιο και τις δυνατότητες συλλογικής δράσης μέσα από γνήσιες δημοκρατικές και ανοιχτές διαδικασίες. Και εδώ θα ήθελα να κάνω μια μικρή αναφορά στην έννοια του «τεχνοκράτη» που συχνά προσδίδεται στο ρόλο και την αποστολή του Μηχανικού στην Ελλάδα. Η έννοια ασφαλώς υπάρχει και μπορεί να αναζητηθεί αλλά είναι ολέθριο σφάλμα, με την ερμηνεία που τουλάχιστο της δίδουμε, να ταυτίζεται με το γενικότερο παραγωγικό ρόλο του Έλληνα Μηχανικού που στην μεγάλη του πλειοψηφία ζει άμεσα τα προβλήματα του τόπου του, επηρεάζεται απ' αυτά και αναζητάει λύσεις ταγμένους μέσα στο κοινωνικό σύνολο και όχι βλέποντάς τα έξω απ' αυτό. Είναι αυταπόδεκτο πως Ανάπτυξη σημαίνει γενικό σχεδιασμό, αξιοποίηση

των πλουτοπαραγωγικών πηγών της χώρας στο σύνολό της, αξιοποίηση του προσφερόμενου δυναμικού παραγωγής, προγραμματισμό, διαμόρφωση στόχων και προοπτικών που να ικανοποιούν τα πάγια αιτήματα του Λαού μας για καλύτερο βιωτικό επίπεδο ζωής. Και είναι προφανές πως δεν μπορεί να νοηθεί Ανάπτυξη που δεν περνάει και στοχεύει στην ενεργοποίηση των δεδομένων της Περιφέρειας. Έτσι το Εθνικό σχέδιο Ανάπτυξης όχι μόνο βασίζεται στην δεδομένη αρχή της αποκέντρωσης και της ενδυνάμωσης της περιφέρειας αλλά θέτει σαν προϋπόθεση επιτυχίας του την άμεση ανάληψη δράσης από περιφερειακά όργανα μεταξύ των οποίων κύρια είναι οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι Δήμοι και οι Κοινότητες της Χώρας. Πέρα όμως απ' αυτά υπάρχει και ένα άλλο σημαντικό δεδομένο που πρέπει να συνεκτιμηθεί. Είναι το δεδομένο ότι ο τόπος μας καλείται να αναπτύξει τις δυνατότητές του και το δυναμικό του μέσα σε αντίξοες οικονομικά σε παγκόσμιο επίπεδο συνθήκες και μέσα σ' ένα φοβερό και ανηλεές ανταγωνισμό. Συνεπώς η ευθύνη που καλείται να αναλάβει η Τ.Α. είναι μεγάλη γι' αυτό το ίδιο το μέλλον της χώρας μας και του Λαού μας. Δεν υπάρχουν συνεπώς περιθώρια αναμονής ή περιθώρια πειραματισμών και αναστολής δραστηριοτήτων. Αμέσως τώρα η Τ.Α. πρέπει να αναλάβει δράση με μεθόδευση, με σχεδιασμό, με δημοκρατικές και αποδεκτές στο σύνολο και στα επιμέρους στοιχεία διαδικασίες, με ταχύρυθμες μεθοδεύσεις και Προγράμματα και προπαντός με την πλήρη αξιοποίηση του προσφερόμενου επιστημονικού Τεχνικού δυναμικού. Πρώτο καθήκον της Τ.Α. προβάλλει να στελεχώσει τις Υπηρεσίες της με Τεχνικό επιστημονικό Προσωπικό που θα ασχολείται σε μόνιμη βάση με τα τοπικά και περιφερειακά προβλήματα παράλληλα με την δημιουργία

δευτεροβάθμιων και τριτοβάθμιων Οργάνων Τ.Α..

Ακόμα το προσφερόμενο δυναμικό των Συναδέλφων μπορεί να αξιοποιηθεί στις παραγωγικές διαδικασίες σ' όλους τους τομείς της κοινοτικής - δημοτικής δραστηριότητας ενταγμένο κατάλληλα ώστε να συμμετέχει με ρόλο αποφασιστικό και όχι με την ιδιότητα του άβουλου Υπαλλήλου μια και το παρελθόν θα πρέπει να έχει πείσει πως αποκέντρωση σημαίνει ενέργεια που δεν εντοπίζεται αποκλειστικά και μόνο στα κλιμάκια των Κρατικών Υπηρεσιών αλλά νοείται σαν έννοια και τρόπος διοίκησης που εφαρμόζεται οριζόντια και κάθετα σ' όλες τις βαθμίδες του διοικητικού μηχανισμού.

Οι εισηγήσεις που θα ακολουθήσουν δίνουν ξεκάθαρες εικόνες και μας παρέχουν σαφή δεδομένα για τη σημερινή κατάσταση στο χώρο των ΟΤΑ και για τις δυνατότητες που υπάρχουν όχι για μια απλή απορρόφηση συναδέλφων στο Προσωπικό τους αλλά για μια ουσιαστική ανάληψη των αρμοδιοτήτων που ανήκουν στους ΟΤΑ. Ξεκινώντας από τον προσδιορισμό της σχέσης: Μηχανικός και Τοπική Αυτοδιοίκηση, ερμηνεύοντας τον ρόλο του Μηχανικού στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, αναλύοντας τις δυνατότητες συμμετοχής των Μηχανικών στην προσπάθεια δημιουργίας Δημοτικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων Λαϊκής βάσης, τονίζοντας την ανάγκη καταγραφής και διαχείρισης της κοινοτικής - δημοτικής περιουσίας, θα προκύψουν φανερά οι δυνατότητες συμμετοχής μας στο κολοσσικό σημασίας έργο που καλούνται να αναλάβουν οι Ο.Τ.Α..

Ένα έργο που όπως ανέφερα περικλείει και περιλαμβάνει τις απαιτήσεις, τις πάγιες προσδοκίες του Λαού μας.

Μηχανικός και Τοπική Αυτοδιοίκηση

Κ. Παπαδόπουλος,
Δήμαρχος Ελευθερίου - Κορδελιού,
εκπρόσωπος Τ.Ε.Δ.Κ. Θεσσαλονίκης

Σαν εκπρόσωπος της ΤΕΔΚ και Δήμαρχος Ελευθερίου-Κορδελιού αλλά και σαν μέλος του ΤΕΕ χαιρετίζω την πρωτοβουλία του ΤΕΕ, τμήμα Κεντρικής Μακεδονίας, για τη διοργάνωση αυτού του προσυνεδρίου που σα θέμα του έχει «τον μηχανικό στη δεκαετία του '80». Η εισηγήσή μου εξετάζει τη συμβολή του Μηχανικού στην αυτοδιοίκηση, ένα θέμα, πιστεύω, σημαντικότερο μια και η Τ.Α. αποτελεί βάθρο της Δημοκρατίας και είναι θεσμός μέσα από τον οποίο μπορεί να προχωρήσει η Αποκέντρωση και η Περιφερειακή Ανάπτυξη. Η σχέση του μηχανικού με την Τοπική Αυτοδιοίκηση βγαίνει μέσα από τη σχέση της Τ.Α. και της Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Ανάπτυξη σ' ένα τόπο σημαίνει μελέτες και κατασκευή έργων υποδομής. Έτσι το θέμα της ανάπτυξης είναι άμεσα συνδεδεμένο με την παρουσία μηχανικού από το πρώτο στάδιο της μελέτης μέχρι το τελικό στάδιο της κατασκευής και εκμετάλλευσης κάποιου έργου. Η ποιότητα των αναπτυξιακών έργων είναι άμεσα συνδεδεμένη με τη σοβαρότητα της μελέτης τους και την πλήρη αξιοποίηση του τεχνικού κόσμου. Στη χώρα μας υπήρξε ένα μοντέλο ανάπτυξης συγκεντρωτικό που οδήγησε στη δημιουργία μεγαλουπόλεων που πολλοί τις ονομάζουν -και σωστά- τερατουπόλεις.

Ο τρόπος αυτός ανάπτυξης δείχνει και τον τρόπο ανάπτυξης της χώρας μας γενικότερα, μιας ανάπτυξης που δεν ήταν αποτέλεσμα επιλογών της πλειοψηφίας του Ελληνικού λαού, αλλά επιλογών μιας μειοψηφίας του, που εξαρτιόταν από τη ντόπια και ξένη οικονομική ολιγαρχία.

Οι επιλογές αυτές είχαν σαν αποτέλεσμα την ερήμωση της υπαίθρου, την αστυφιλία, την κατασπατάληση των πόρων και την άνιση κατανομή του εισοδήματος.

Στη σημερινή μεγαλούπολη - τερατούπολη δεν υπάρχει ο κοινωνικός

ιστός, δεν υπάρχει το κύριο στοιχείο που θα κάνει τους πολίτες να νιώσουν συμπολίτες και από δω, πιστεύω, ξεκινάνε πολλά από τα προβλήματα της απάθειας του λαού και της άρνησης για συμμετοχή.

Φυσικά στο μοντέλλο αυτό ανάπτυξης δεν υπήρχε συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η Τ.Α. με επιλογές της άρχουσας τάξης είχε αναλάβει ένα ρόλο διεκπαιρωτή τοπικών υποθέσεων που αφορούσαν την έκδοση πιστοποιητικών γεννήσεων και θανάτων.

Αποτέλεσμα αυτού του ασφυκτικού κλειού της κεντρικής εξουσίας που είχε στόχο να εμποδίσει τη συμμετοχή του λαού στην ανάπτυξη είναι να υπάρχει σήμερα παντελής έλλειψη μηχανικών στην Τ.Α..

Στους Οργανισμούς Εσωτερικής Υπηρεσίας των Δήμων, μηχανικοί υπάρχουν μόνο στους μεγάλους Δήμους όπου έχουν τεχνικές υπηρεσίες που ασχολούνται μόνο με τα μικροέργα της περιοχής τους ενώ στους μικρότερους Δήμους και Κοινότητες δεν υπάρχει ούτε ένας μηχανικός.

Έτσι τις τυπικές ανάγκες αυτών των Δήμων και Κοινοτήτων τις καλύπτει η ΤΥΔΚ της Νομαρχίας με ένα μικρό δυναμικό μηχανικών που το μόνο που προλαβαίνουν να κάνουν είναι κάποιες τυποποιημένες μελέτες και κάποιες επιμετρήσεις στην παραλαβή των έργων. Έτσι αυτή η απουσία μηχανικών στην Τ.Α. είχε σαν αποτέλεσμα την υποβάθμιση των έργων που εκτελούσε η ίδια και συγχρόνως την υποβάθμιση των λίγων μηχανικών της ΤΥΔΚ που για να ανταποκριθούν στις πολλές ανάγκες αναγκάζονταν να υποβαθμίσουν τη δουλειά τους.

Βέβαια τα παραπάνω ισχύουν για όλους τους μηχανικούς στο Δημόσιο που αναγκάζονται λόγω του μικρού αριθμού να επιβλέπουν 3 και 4 έργα συγχρόνως με αποτέλεσμα να έχουμε εκ των πραγμάτων πλημελή επιβλεψη των εκτελούμενων έργων.